

HANDOUT 20.01.11 MORALSK RELATIVISME OG METAETIKK KEJ

Metaetiske emner

det moralske språket: kognitivism versus ekspressivism
moralske fakta: moralsk realisme versus antirealisme
moralens objektivitet: moralsk objektivisme versus relativisme

Metaetisk moralsk relativisme

en teori om moral
om hvordan vår moralske praksis fungerer
korrekt eller ukorrekt
hvordan kan vi avgjøre om en metaetisk teori er korrekt eller ukorrekt?

Normativ moralsk relativisme

er normativ moralsk relativisme mulig?
i en forstand er svaret bekreftende

Moralsk relativisme har i det minste to kjennetegn

- a) en moralsk dom er sann eller gyldig bare i forhold til en målestokk eller parameter (den relasjonelle antagelsen)
- b) det kan finnes flere gyldige parametre, et parameter kan være gyldig for en person eller gruppe, et annet for en annen person eller gruppe (pluralitetsantagelsen)

Vi legger merke til at ordet "gyldig" forekommer i både a) og b). I a) handler det om moralske dommer og hva som "gjør dem" sanne og gyldige, i b) handler det om hva som gjør at en moral er gyldig, riktig eller relevant for en person eller gruppe.

En enkel form for moralsk relativisme:

I) En moralsk dom p er gyldig for en person A hvis og bare hvis A tror at p

Rachels/Feldman: av det faktum at A tror at p, følger ikke p

Vi kan reflektere over en del påstander:

Av at A føler at vinden er varm, følger ikke at den er varm

Av at A synes at suppen er god, følger ikke at den er god

Av at A synes at bildet er vakkert, følger ikke at det er vakkert

Av at A tror at det er korrekt å hilse med hånden, følger ikke at det er korrekt å hilse med hånden

Av at A tror at det er galt å skade en uskyldig, følger ikke at det er galt å skade en uskyldig

Av at A tror at jorden er flat, følger ikke at den er flat

Hva skal vi si til Rachels og Feldmans kritikk av I)?

I) har imidlertid en svakhet som Platon pekte på i *Theaitetos*: Om I) er korrekt, blir det umulig å ta feil. Vi kan ikke engang korrigere oss selv.

En litt mindre enkel form for moralsk relativisme:

II) En moralsk dom p er sann eller gyldig for en person A hvis og bare hvis p er sann i forhold til den moral som A aksepterer og har grunn til å akseptere

Det engelske uttrykket for II) er "speaker relativism"

II) har ikke den samme svakhet som I). Gitt II), er det mulig å ta feil

Hva kan det bety at en moralsk dom er sann eller gyldig i forhold til en moral?

Vi kan tenke oss, og det finnes, ulike ekspliseringer:

et epistemisk argument

et semantisk argument

et metaetisk argument (Dreier)

II) synes ikke å kunne gi en tilfredsstillende redegjørelse for moralsk uenighet

En litt mer avansert form for moralsk relativisme

III) En moralsk dom er sann eller gyldig for en person A i et samfunn S hvis og bare hvis den er sann ifølge konvensjonene som gjelder i S

Også her er det viktig å legge merke til at vi kan ta feil

Det antas gjerne at III) lider av den samme svakhet som II). Men III) gir oss et mer nyansert bilde enn II) når det spørsmålet om moralsk uenighet

Både II) og III) trenger uavhengige argumenter for at det ikke finnes objektive moralske fakta.

